

UCHWAŁA NR IV/31/2019
RADY MIEJSKIEJ W SIERAKOWIE
z dnia 8 stycznia 2019 roku

w sprawie nadania nazwy ulicy.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) Rada Miejska w Sierakowie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Ulicy zlokalizowanej w Sierakowie stanowiącej działkę nr 1200 nadaje się nazwę – płk. Adama S. Kowalczyka.

2. Usytuowanie ulicy w terenie określa załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Sieraków.

§ 3. Traci moc pkt 3 załącznika do uchwały Nr XXVI/62/83 Rady narodowej Miasta i gminy w Sierakowie z dn. 18.10.1983 r. w sprawie nadania nazw niektórym ulicom na terenie miasta Sierakowa.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

Przemysław Gózdź

UZASADNIENIE

do uchwały nr IV/31/2019 Rady Miejskiej w Sierakowie z dnia 8 stycznia 2019 r. w sprawie nadania nazwy ulicy.

Adam Stefan Kowalczyk (1896-1978) - powstaniec, oficer Wojska Polskiego, lotnik, szef wywiadu Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii, kawaler Krzyża Virtuti Militari.

Urodził się 22 grudnia 1896 r. w Sierakowie. Syn piekarza Rocha Kowalczyka i Pauliny ze Smolibockich. Ukończył Gimnazjum Przyrodniczo-Matematyczne im. Bergera w Poznaniu, gdzie zdał egzamin maturalny w roku 1915. Od 1912 r. należał do tajnego Towarzystwa Tomasza Żana. Po maturze zapisał się na wydział medyczny Uniwersytetu w Królewcu. Jednak 21 sierpnia 1915 r. wcielony został do armii pruskiej, gdzie do 15 października 1915 r. przechodził szkolenie rekrucie w 17. pułku artylerii ciężkiej w Gdańsku. Krótko potem otrzymał awans na dowódcę dział w 623. baterii i został skierowany na front francuski w okolice Verdun.

5 maja 1916 r. został ranny w obie nogi i do końca czerwca 1916 r. przebywał w szpitalu w Barby pod Magdeburgiem. Równocześnie odznaczony został Krzyżem Żelaznym II klasy i przeniesiony do korpusu podoficerskiego 17. pac. W trakcie pełnionej służby trzykrotnie oddelegowywany był na kursy dla aspirantów oficerskich armii cesarskiej. Na wieść o wybuchu Powstania, zbiegł do Poznania. Dodać warto, że służba frontowa nie przeszkodziła mu w zaliczeniu, jako eksterniście, 3 semestrów studiów medycznych na Uniwersytecie w Królewcu.

2 stycznia 1919 r. zjawił się w rodzinnym Sierakowie, gdzie przystąpił do organizacji oddziałów powstańczych. Został Komendantem Miasta Sierakowa, wyzwolonego 8 stycznia 1919 r. Ochotnicy do Powstania napływali zewsząd. Do końca dnia było ich już 90, zaś po sformowaniu w regularne kompanie Batalion Sierakowski liczył w lutym 1919 r. 600 żołnierzy.

Aspirantowi oficerskiemu w stopniu sierżanta, Adamowi Kowalczykowi zostało powierzone dowództwo Załogi Ławickiej, która dwukrotnie przeważała szalę zwycięstwa powstańców pod Kamionną i Kolnem. W lutym 1919 powołany został na dowódcę 3. komp. 2. p. st. wlkp. (56. pp.), a już 1 marca 1919 r. w ramach reorganizacji na dowódcę 2. komp. 7. p. st. wlkp. (61. pp.). W ramach tej jednostki uczestniczył w działaniach początkowo na froncie poznańskim, a następnie w Kampanii Kijowskiej 1920 r. - od 13 marca 1919 r. w randze podporucznika, a od 1 kwietnia 1920 r. - porucznika.

15 maja 1920 r. przeniesiony został na dowódcę 9. komp. 61 pp. wlkp., z którą uczestniczył w ofensywie nad Berezyną, w ramach działań 15. DP. Od 30 czerwca 1920 r. mianowany adiutantem 62. pp. wlkp., z którym prowadził odwrót z nad Berezyny pod Warszawę, uczestniczył w Bitwie Warszawskiej i kontrofensywie na kierunku Mińsk Litewski.

Odnaczony został Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari za czyn bojowy w dniu 21 sierpnia 1920 r. we wsi Mrozki, podczas kontrofensywy na Zambrów. 2-krotnie nadano mu Krzyż Walecznych oraz Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1920. Za swe nieprzeciętne zasługi został również odznaczony „Krzyżem Powstania Poznańskiego - za waleczność”, a po latach Krzyżem Niepodległości.

Po ustaniu zmagania wojennych zdecydował się na kontynuowanie kariery wojskowej.

W styczniu i lutym 1921 r. odbył kurs dowódców batalionów przy Centrum Wyszkożenia Piechoty w Biedrusku, a 12 sierpnia 1922 r. odkomenderowany został na kurs w Oficerskiej Szkole Obserwatorów Lotniczych w Toruniu, po czym 13 lipca 1923 r. przeniesiony został do Korpusu Oficerskiego Aeronautycznego, z równoczesnym wcieleniem do 3. Pułku Lotniczego Poznań-Ławica. 26 stycznia 1924 r. skierowany został na 4-miesięczny kurs pułkowych oficerów łączności w Zegrzu. 2 kwietnia 1924 r. mianowany kapitanem, a 18 listopada 1924 dowódcą nowej, 4 eskadry w 3. p. lot. Od 1 kwietnia 1925 r. przeszedł kurs pilotażu w Bydgoszczy, po czym objął kolejno dowództwo 111. i 32. eskadry. 6 listopada 1925 r. został mu nadany tytuł i odznaka pilota, po czym od 8 lutego 1926 r. pełnił obowiązki dowódcy dwóch eskadr: 31. i 35.

W latach 1928-1929 prowadził przygotowania do pionierskiego przelotu nad Atlantykiem.

W marcu 1934 r. mianowany został majorem, a 19 marca 1939 r. podpułkownikiem. Od wiosny 1939 r. pełnił służbę w Ambasadzie Rzeczypospolitej w Berlinie na stanowisku attache do spraw lotniczych. 27 sierpnia 1939 r. odwołany został do Warszawy, do Sztabu Głównego, a następnie oddany do dyspozycji Naczelnemu Dowódcy Lotnictwu.

19 września przekroczył granicę rumuńską w Kutach. Tam został internowany. 30 października przybył do Bukaresztu, a 4 listopada 1939 r. do Paryża. Od roku 1940 w Wielkiej Brytanii. W latach 1941-1943 sprawował

oficjalnie obowiązki oficera łącznikowego w Dowództwie Polskich Sił Powietrznych, natomiast od roku 1944 podjął obowiązki Szefa Lotniczego Wydziału Wywiadowczego Dowództwa Polskich Sił Powietrznych.

Po zakończeniu działań wojennych doksztalał się w zawodzie ship-broker. Władał biegle językiem angielskim, francuskim i niemieckim. Po roku 1947 emigrował do Kanady i osiedlił się w Montrealu.

Zmarł tamże 22 maja 1978 r. Ciało jego zostało spopielone 29 maja 1978 r. w najstarszym w Kanadzie krematorium na cmentarzu Mont-Royal Cemetery przy 1297 Chemin de la Foret w Montrealu. Niestety w kartotece cmentarnej nie odnotowano gdzie prochy zostały złożone. Przeżył 82 lata. Pamięć o jego nieprzeciętnych zasługach została przywołana na tablicy pamiątkowej, usytuowanej na grobie jego rodziców, znajdującym się w rodzinnym Sierakowie.

Ożeniony był z Agnieszką Ziętek, primo voto Janowicz. Posiadał dwoje przysposobionych dzieci: Zdzisława (*1919) i Krystynę (*1921).

Źródła:

Życiorys Adama Kowalczyka – manuskrypt – Bydgoszcz 1922, Centralne Archiwum Wojskowe, Warszawa. Karta ewidencyjna – 3 pułk lotniczy 1926, Centralne Archiwum Wojskowe Warszawa; „Powstanie Wielkopolskie 1918-1919” praca zbiorowa pod red. Zdzisława Grota, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1968 s. 199 – 201; Biskupski Antoni „Historja 61 Pułku Piechoty Wielkopolskiej (7 Pułku Strzelców Wielkopolskich...), T. I, s. 25 - Bydgoszcz 1925; Józef Gabryel Formanowicz „Warta nad Wartą” - , pamiętnik, maszynopis s. 7, Poznań 1968, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu; Kazimierz Grzybowski „Sieraków n/Wartą” Nakładem własnym. Sieraków 1935 s. 111 – 113; Bernard Olewski – „Pamiętnik” s. 13, j. w. Album Pamiątkowy Powstańców Ziem Zachodnich R.P. Poznań 1938 T.III s. 120; Stanisław Siuda „Zarys historii wojennej pułków polskich – 56 pułk piechoty” Warszawa 1928 s. 8 – 11; „Opis czynu por. Kowalczyka” – zał. do wniosku o przyznanie Krzyża V.M., CAW – Warszawa; „Kwestionariusz Kowalczyka Adama Stefana” z 23 marca 1934 r., CAW – Warszawa; Wycinek prasowy z fotografią – ze zbioru prywatnego inż. Jana Budycha; Wniosek o przyznanie Krzyża Niepodległości - Centralne Archiwum Wojskowe, Warszawa. Korespondencja autora z Centralnym Archiwum Wojskowym w Warszawie; „Rocznik oficerski” 1939 r. - CAW – Warszawa; Lista Krzystka, Londyn 2007; Zeszyt ewidencyjny ppłk. A Kowalczyka – Instytut Polski i Muzeum gen. Wł. Sikorskiego w Londynie, oraz korespondencja prywatna autora z Archiwum Instytutu Polskiego w Londynie; Relacja brata Aleksandra zam. we Wrocławiu, zawarta w korespondencji prywatnej z inż. Janem Budychem, (z roku 1961); *Sierakowskich Zeszytach Historycznych* nr 3, s. 91-98, nr 4, s. 95-100 i nr 15 s. 150-170; „Kronika Wielkopolski” nr 4/2008 (128), s.59-66 i 4/2010 (140), s. 15-27.

Opr. Jarosław T. Łożyński (2018).